

A Győri Ítéltábla dr.Hidas János ügyvéd által képviselt felperesnek dr.P.Németh Andrea ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Tatabányán, 2010.évi április hó 16.napján 9.P.20.434/2006/78.szám alatt hozott ítélet ellen az alperesek részéről 79.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben és az alábbiak szerint megváltoztatja.

A II.r. alperes által a felperes részére 15 napon belül fizetendő tőkeösszeget 2.990.833 (kettőmillió-kilencszázkilencvenezer-nyolcszázharminchárom) forintra leszállítja.

Ezen tőkeösszegeken belül az alperes 1.530.000 (egymillió-ötszázharmincezer) forint tőkeösszeg után 2002.december 23. napjától, 103.633 (egyszázháromezer-hatszázharminchárom) forint tőkeösszeg után 2003.augusztus 1.napjától, 236.000 (kettőszázharminchatezer) forint tőkeösszeg után 2008.augusztus 1.napjától, 869.000 (nyolcszázhatvankilencezer) forint tőkeösszeg után 2007.augusztus 1.napjától, 250.000 (kettőszázötvenezer) forint tőkeösszeg után 2008.augusztus 1.napjától, 2.200 (kettőezer-kettőszáz) forint tőkeösszeg után 2003.március 1.napjától kezdődően a kifizetés napjáig terjedően köteles az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatokat megfizetni.

Mellőzi a II.r. alperesnek 170.000 (egyszázhetvenezer) forint tőkeösszeg után 2006.augusztus 1.napjától a kifizetés napjáig terjedő időre fizetendő késedelmi kamat megfizetésére szóló marasztalását.

A II.r. alperes által a felperes részére 2010.április 1.napjától kezdődően minden hónap utolsó napjáig esedékesen fizetendő havi 20.000 (húszezer) forint járadék összegét 15.000 (tizenötezer) forintra leszállítja.

A II.r. alperes által az állam részére a Tatabányai Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására fizetendő állam által előlegezett költség összegét 59.800 (ötvenkilencezer-nyolcszáz) forintra leszállítja, míg a fennmaradó előlegezett költséget a le nem rótt eljárási illetékekkel együtt az állam viseli.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az I.r. alperes javára 200.000 (kettőszázezer) forint elsőfokú perköltséget.

A II.r. alperes által a felperes részére 15 napon belül fizetendő elsőfokú perköltség összegét 130.000 (egyszázharmincezer) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeit mindegyik fél maga viseli.

Köteles a II.r. alperes a Győri Ítéltábla Gazdasági Hivatala felhívására megfizetni 22.600 (huszonkettőezer-hatszáz) forint állam által előlegezett szakértői költséget, míg a fennmaradó költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a többszörösen módosított keresetében nem vagyoni kár címén 3.500.000 forint tőke és ennek 2002.december 23.napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint vagyoni kártérítés címén 2.770.266 forint tőke és ennek középarányos időtől járó törvényes mértékű késedelmi kamata, háztartási járadék, közlekedési többletköltség és fájdalomcsillapítók, gyógykenőcsök költsége címén járadék, valamint a felmerült perköltség megfizetésére is igényt tartott.

A felperes keresetében előadta, hogy a II.r. alperesi önkormányzat, illetve az I.r. alperesi polgármesteri hivatal elmulasztották a baleset napján az un. Macskaút csúszásmentesítését, amelynek következtében a felperes 2002.december 23.napján balesetet szenvedett. Így az alperesek egyetemlegesen kötelesek a felperest ért vagyoni és nem vagyoni károk megtérítésére a Ptk.339.§., 344.§./1/ bekezdés, 355.§, 356.§., 357.§-a alapján.

Az I. és II.r. alperesek ellenkérelmükben a felperes módosított keresetének elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint az alpereseket a baleset bekövetkezésében vétkes magatartás nem terheli. A balesetet a rossz időjárás és a felperes rossz lépése idézte elő, így a baleset oka és az alperesek tevékenysége között az ok-okozati összefüggés hiányzik. A felperes maga is közrehatott saját kárának bekövetkezésével azzal, hogy a Macskaút kapuit a délelőtti folyamán nem zárta be.

Hivatkoztak arra is, hogy a baleseti jegyzőkönyv szerint a Macskaút a baleset napján csúszás mentesítve volt.

Ezen túlmenően vitatták a nem vagyoni kárpótlás és a vagyoni kártérítési igény összecszerúságát is.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte a II.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 5.697.833 forint tőkét, és ebből 3.530.000 forint után 2002.december 23.napjától, 103.633 forint után 2003.augusztus 1. napjától, 236.000 forint után 2008.augusztus 1.napjától, 1.381.000 után 2007.augusztus 1.napjától, 250.000 forint után 2008.augusztus 1.napjától, 170.000 forint után 2006. augusztus 1.napjától és 2.200 forint után 2003.március 1.napjától kezdődően a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezte a II.r. alperest, hogy 2010.április 1.napjától minden hónap utolsó napjáig esedékesen fizessen meg a felperes részére havi 20.000 forint járadékot, továbbá 2010.

január 1.napjától kezdődően minden év utolsó napjáig esedékesen évi 105.000 forint összegű járadékot.

Ezt meghaladóan a bíróság a felperes keresetét az I-II.r. alperes vonatkozásában elutasította.

Megállapította, hogy a le nem rótt kereseti illetéket, valamint 13.290 forint állam által előlegezett költséget az állam viseli, míg a II.r. alperes köteles megfizetni a gazdasági hivatal felhívására az államnak 119.615 forint előlegezett költséget.

Kötelezte a II.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 250.000 forint perköltséget.

Ítéletének jogi indokolása szerint a felperes keresete az I.r. alperes vonatkozásában nem alapos, a II.r. alperes körében nagyrészt megalapozott.

A jogalap körében megállapította, hogy a felperes és az I.r. alperes között a Ptk.474.§-a szerinti határozott idejű megbízási szerződés jött létre. Ebben vállalta a felperes, hogy a megjelölt időtartam alatt a kapukat szerződésszerűen nyitja és zárja, illetve cseréli a szemetes zsákokat, I.r. alperes pedig a vállalt ellenérték megfizetését. A szerződés teljes egészében teljesedésbe ment, a felperest ért károsodás ok-okozati összefüggésben a szerződés teljesítésével nincs.

Tényként állapította meg, hogy a felperes balesete az un. Macskaút alulról 7.lépcsősoránál következett be.

A II.rendű alperes Képviselőtestületének a 20/2002/VIII.14./KT. számú rendeletének 7.§-a értelmében a II.r. alperesi önkormányzat kötelezettsége volt a Macskaút csúszásmentesítése.

2002.december 23.napján a kora reggeli ónos eső időpontjától a felperest ért baleset bekövetkeztéig eltelt időszaka alatt a Macskaút csúszásmentesítése nem történt meg. A II.r. alperes ezen mulasztása és a felperesi baleset, majd a balesetből következő vagyoni és nem vagyoni károsodás között az okozati összefüggés fennáll. Ezért a Ptk.339.§-a alapján a II.r. alperest terheli a kártérítési felelősség.

Álláspontja szerint a II.r. alperes nem tudta bizonyítani, hogy az általános elvárhatóság szerint járt el, a balesetet követően közel 1 hónappal készült munkabaleseti jegyzőkönyvben rögzítettekkel szemben "A" és "B", valamint "C" vallomásaik egyértelműen bizonyították azt a tényt, hogy az út csúszásmentesítésére nem került sor. Nem mentesíti II.r. alperest a felelősség alól azon hivatkozása sem, hogy "D" utasítást adott a felperesnek a délelőtti folyamán az út kapujának bezárására. "D" a megbízási szerződésben foglaltakkal szemben utasítási joggal nem rendelkezett.

Az ónos eső vis maiornak nem tekinthető, mivel annak elhárítása a gyalogút felszórásával ésszerű költséggel megoldható.

I./ Nem vagyoni kár

Az elsőfokú bíróság a felperes 3.500.000 forint megfizetésére vonatkozó nem vagyoni kárpótlási igényét megalapozottnak találta. Tényként állapította meg, hogy a felperes a balesetet megelőzően saját sorsú megbetegedései és autóbalesete következtében munkaképességét már 67 %-ban elveszítette, hétköznapijai minőségét, a párkapcsolat és az emberi kapcsolatai lehetőségét is a fenti tényezők negatív irányba determinálták.

Értékelte azonban azt a tényt, hogy a baleset miatt a felperes mozgási képességét jelentősen korlátozó maradandó fogyatékoságot szenvedett, amely életminőségét, emberi kapcsolatai ápolását, szórakozási lehetőségeit tovább szűkíti. A baleset okozta negatív körülményváltozást a felperes - 2002. 2003. évben - még viszonylag aktív életszakaszában szenvedte el, és figyelemmel volt a gyógyulás elhúzódó átlagot meghaladó fizikai és pszichés terhekkel járó folyamatára.

Ezért 3.500.000 forint összeget találta alkalmasnak a baleset következtében felperest ért vagyoni hátrányok kompenzálására.

II. Vagyoni károk

II/1. A felperes balesettel összefüggésben tönkre ment ruházatával kapcsolatos 30.000 forint kárigényt az alperes elismerésére bizonyítottnak tekintette.

II/2. Ápolási díj

Az ápolás időtartamát a beszerzett orvosszakértői szakvélemény alapján 3,53 hónapban fogadta el, összegszerűségét pedig az alperes által meghatározott 10.000 forintban, így ezen a jogcímen 35.300 forintot állapított meg.

II/3. Élelem feljavítás

A beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján az időtartamot 6,83 hónapban látta indokoltnak, összegszerűségét pedig 10.000 forint/hóban fogadta el, mivel ez napi kb. 333 forintos többletköltséget eredményez. Ezen a jogcímen 68.333 forintot állapított meg.

II/4. Látogatási költség

Ezt a tételt 20.000 forintban fogadta el, figyelemmel az alperesek elismerésére.

II/5. Telefonköltség

A felperes e vonatkozásban érvényesített igényét összesen 236.000 forintban megalapozottnak ítélte. Tényként állapította meg, hogy a balesetet megelőző 1 év telefonköltségének az átlaga havi 11.525 forint volt, míg 2003. évre az átlagos telefonköltség 25.909 forint/hó, így 2003. évre 14.384 forint/hó többlet állapítható meg, míg 2004. évre (augusztus hónapig) havi 9.505/4 forint/hó többletköltség.

II/7. Háztartási járadék

A beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemények alapján tényként állapította meg, hogy a felperes - jelen véglegesnek tekinthető állapotában is - csak könnyű házimunkát végezhet. Hosszabb állással (bonyolultabb főzés) cipekedéssel (bevásárlás) járó munkákat, nagytakarítást nem tud végezni. Erre tekintettel indokoltnak látta a háztartási munka többletköltségeinek járadékként történő megállapítását havi 10.000 forint összegben. Ezen a jogcímen 2003. január 1. napjától 2010. március 31. napjáig terjedő időszakra összesen 710.000 forint hátralékos járadékot állapított meg, míg 2010. április

1.napjától kezdődően pedig havi 10.000 forint kártérítési járadék megfizetésére kötelezte a II.r. alperest.

II/8. Közlekedési többletköltség

A beszerzett orvosszakértői vélemények egyértelműen alátámasztották, hogy a felperes sérülése a tömegközlekedési eszközök igénybevételét jelentősen megnehezíti. Ezért 2004.május 1.napjától 2010.január 1.napjáig havi 5.000 forintban, 2010.január 1.napjától havi 8.000 forintban állapította meg ennek költségét, amely mindösszesen 359.000 forint. 2010.április 1.napjától pedig havi 8.000 forint összegű járadék megfizetésére kötelezte a II.r. alperest.

II/9. Gyógyfürdő, gyógytorna költsége

Ezen tétel körében 2005.január 1.napjától 2009.december 31.napjáig összesen 250.000 forint lejárt járadékösszeg, 2010.január 1.napjától évi 50.000 forint összegű járadék megfizetésére kötelezte az alperest a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján.

II/10. Gyógycipők költsége

Ezen a jogcímen a felperes részére a beszerzett orvosszakértői szakvéleményt figyelembe véve a 2005.január 1.napjától 2010.január 1.napjáig bezárólag összesen 199.000 forintot állapított meg, míg 2010.január 1.napjától évi 55.000 forint járadék megfizetésére kötelezte a II.r. alperest.

II/14. Gyógyszerek, kenőcsök, fájdalomcsillapítók

A beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján az ezzel kapcsolatos költségeket 2003.március 1.napjától 2010.március hónap végéig 170.000 forintban, 2010.április 1.napjától pedig havi 2.000 forint összegű járadékban állapította meg.

II/15. Járókeret és bot

Ezen tételt az alperesek által sem vitatottan 2.200 forint összegben határozta meg.

Az elsőfokú bíróság az alperesnek a felülvélemény beszerzésére vonatkozó bizonyítási kérelmét elutasította. Álláspontja szerint nincs ellentmondás "E" bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértő és "F" alperesi magánszakértő szakvéleménye között. A tárgyaláson történő személyes meghallgatást követően "F" maga is úgy nyilatkozott, hogy a terhelhetőségre vonatkozó orvosi utasítás esetlegesen a csontelmozdulás lehetőségét csökkentette volna, azonban a csökkentett terhelés sem zárt volna ki kétséget kizáróan a sarokcsont elmozdulásának és a rossz összeforrásának a lehetőségét. Maga is értékelte, hogy a felperesi bokasérülés típusa következtében a sarokelmozdulás hiányában is nagy esélye lett volna annak, hogy a törés maradandó fogyatékossgal gyógyuljon.

A perben beszerzett szakértői vélemények felülvéleményezése nem indokolt az alperesek 51.sorszámú előkészítő iratából megjelölt okokból sem. Az Országos Orvosszakértői

Intézet másodfokú bizottsága 2006.június 24.-én végzett vizsgálata alapján a felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenését 36 %-ban véleményezte. Ugyanakkor a perben kirendelt "G" illetve "E" és az alperesek által felkért "F" is 36 %-ban vélelmezte a felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenését. A beszerzett szakértői vélemények alapján egyértelmű, hogy a felperes 67 %-os rokkantsága ellenére fizikálisan is alkalmas volt a megbízási szerződésben foglalt feladat ellátására.

Az ítélet ellen az I-II.r. alperesek fellebbezést nyújtottak be, melyben az I.r. alperes kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes terhére a törvényes perköltség megállapítását.

Az I.r. alperes tekintetében felperes 100 %-os arányban pervesztes lett, azonban az elsőfokú bíróság az I.r. alperes javára perköltséget nem állapított meg.

A II.r. alperes elsődleges és másodlagos fellebbezésében a Pp.252.§./2/ bekezdése illetve 252.§./3/ bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő kötelezését. Harmadlagosan kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetnek részben helyt adó részében a kereset teljes elutasítását. Igényt tartott az első- és a másodfokú perköltség megfizetésére is.

Vitatta, hogy a felperes keresetének jogalapja a II.r. alperessel szemben fennáll. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a II.r. alperes felelőssége kimentésére okot adó körülményeket.

A baleset napján egész nap ónos eső esett. Az ónos eső olyan természeti jelenség, amely ellen nincs tartósan biztonságos védekezés.

Az, hogy a városban a síkosság mentesítést 3 óráig végzik a felperes is tudhatta. Így napközben világosban, jó látási viszonyok mellett kellett volna gondoskodnia a lépcső bezárásáról.

Hivatkozott arra, hogy "C" tanú nem tekinthető elfogulatlanak.

A Ptk.474.§./2/ bekezdése szerinti kötelezettségének a felperes nem tett eleget, mivel a kapu napközbeni bezárását nem végezte el, így nem úgy járt el, ahogyan az adott helyzetben általában elvárható.

Hangsúlyozta, hogy a felperes jelentékenyen közre hatott a baleset bekövetkeztében, ezt a tényt pedig az elsőfokú bíróság nem értékelte.

A felperes felróható módon nem közölte a megbízási szerződést kötő I.r. alperessel, hogy 67 %-os rokkant. Kármegosztás keretében értékelni kellett volna.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a Pp.221.§./1/ bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének nem tett eleget, mert ítéletében nem jelölte meg egyértelműen a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket.

"D" tanút elfogultnak minősítette, holott a tanúvallomása megtételekor nem merült fel kétely a szavahihetőség körében. E körben nem ellenérv az, hogy a tanú a vallomástételt megelőzően a II.r. alperessel jogviszonyban állt.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a járadékigény összecszerűsége körében elfogadta a felperes fia "H" vallomását.

Hivatkozott arra, hogy "I", "J", "J"-né, "K" tanúk a felperes által alkalmazott segítség összecszerűsége körében nem tudtak nyilatkozni.

Előadta, hogy a bíróság által beszerzett szakvélemény, valamint az alperesek által benyújtott "F" magánszakértő szakvéleménye között ellentmondás áll fenn, amely feloldásra nem került. Ezért az ETT felülvéleményének a beszerzésére lett volna szükség. Ezt többször is kérte, ezen bizonyítási indítványának azonban az elsőfokú bíróság nem adott helyt.

E körben hangsúlyozta, hogy a másodfokú nyugdíjbiztosítási határozat 2.oldalán a felperesnél elvégzett orvosszakértői vizsgálat során a felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenését csupán 26 %-ban állapította meg.

A kirendelt "G" szakértő a személyes meghallgatása során 36 %-os mértékű munkaképesség csökkenést is csak enyhe fokú munkaképesség csökkenésként jellemezte.

A kirendelt "G" és "E" személyes meghallgatása során sem oszlatta el azt a kételyt, hogy a felperes alapbetegségeivel, a 67 %-os rokkantsága mellett az OBB rehabilitációs vélemény korlátai között elvállalhatta volna-e egyáltalán ezt a megbízást.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy "F" magánszakértő szakvéleményében (58/A/2.) rögzítette, hogy orvosszakértői szempontból... a rendellenes statikai állapot kialakulásában nem csupán a törés jellege és súlyossága, hanem a szakmailag nem kellő módon elvégzett traumatológiai utókezelés is szerepet játszik, mivel felperesnél a törés elszenvedését kb. 1 hónappal követően már járógipszet alkalmaztak. Ezen túl korai terhelés - különös figyelemmel nevezett elhízott testalkatára - kifejezetten hátrányosan befolyásolta a törés gyógytartamát és gyógyhajlamát, az a korábban jó helyzetű törés elmozdulásával járt. A jelen állapot kialakulásában és a rossz funkcióban elsődlegesen a korai terhelés játszhatott szerepet.

Ezen elmozdulás, mint szövődmény hiányában vélhetően a felperes gyógyulási folyamata jobb kilátású lett volna.

Ugyanakkor a bíróság által kirendelt "E" szakértő a 2010.február 26-i tárgyaláson szakértői nyilatkozatát fenntartotta és úgy nyilatkozott, hogy „a beteg elhúzódó gyógyulása sérülés következménye, ellátás során nem igazolható orvosszakmai tévedés". A korábban beszerzett szakvélemények megállapításai helyesek, azok kiegészítésre nem szorulnak.

A fentiekén túlmenően vitatta a nem vagyoni kárpótlás és a vagyoni kártérítési igények összecszerűségét is.

A nem vagyoni kárpótlás körében hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a felperesi kereseti kérelmen, mivel ezen a jogcímen 3.500.000 forintot kért és 30.000 forinttal magasabb összeg került megítélésre.

Hivatkozott arra is, hogy az orvosszakértő által is enyhe fokú mozgáskorlátozottségként megjelölt felperesi állapothoz viszonyítva kirívóan magas mértékű nem vagyoni kártérítést ítélt meg az elsőfokú bíróság. Nem vette kellő súllyal figyelembe azt a tényt, hogy a felperes a balesetet megelőzően már 67 % rokkant volt, munkavállalási képessége már ekkor is korlátozott volt.

Ugyanakkor a felperes magatartása közrehatott a kár bekövetkeztében, ez sem került értékelésre.

Hivatkozott arra is, hogy a felperest kezelő kórház mulasztására is figyelemmel kell lenni, hiszen ennek hiányában a kár nem ilyen mértékben következett volna be.

II. Vagyoni károk

2./ Vitatta az ápolási díj jogcímén megítélt 35.300 forint összeget. A meghallgatott tanúk vallomásából megállapítható, hogy a felperesnek segítettek ugyan, de tőle ellenszolgáltatást nem kaptak és nem kértek.

5./ Telefonköltség

A 236.000 forint összeget az elsőfokú bíróság teljes egészében megítélte, noha azt mondta, hogy ez a tétel csak „részben megalapozott”. Nem vette figyelembe azt az alperesi hivatkozást sem, hogy a felperest depresszió miatt is kezelték.

7./ Háztartási járadékigény

Ezen tétel összegét az elsőfokú bíróság havi 10.000 forintban határozta meg, és nem vette figyelembe azt, hogy a meghallgatott tanúk akként nyilatkoztak tevékenységükért nem kértek és kaptak pénzt.

A véghatáridő nélkül járadék formájában megítélt összeg tekintetében sem vette figyelembe felperes kárenyhítési kötelezettségét, hiszen a szociális házi segítségnyújtási ellátást is igénybe vehette volna.

8./ Közlekedési többletköltség jogcímén megítélt járadék

Közlekedési szokásait felperes még hozzávetőlegesen és visszamenőlegesen sem igazolta semmilyen formában. A tanúk pedig csak arról számoltak be, hogy baráti segítséget nyújtottak részére eseti jelleggel szállították. Így ez a megítélt tétel teljességgel megalapozatlan.

14./ Fájdalomcsillapítók, kenőcsök, izomlazítók

Az ezen a jogcímen megítélt 170.000 forint és a jövőre nézve havi 2.000 forint járadék összege megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felperes személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy Aflamin-t szed, ami sokizületi gyulladásra szolgál és mint saját sorsú betegség a szakértő által is megállapítottan a baleset előtt is fennállt. Így ez a kiadása a balesettel nincs összefüggésben. A felperes nem bizonyította, hogy ezen túlmenően valamilyen gyógyszert használna. Vélt vagy vélelmezett gyógyszerköltség pedig nem képezheti kártérítés alapját.

A járadékigények körében kiemelten hivatkozott arra, hogy a járadékigény legfeljebb 6 hónapra visszamenően érvényesíthető. A felperes keresetét 2005.február 24-én nyújtotta be, így ez az igénye legfeljebb 2004.augusztus 24.napjától lenne megalapozott a Ptk.280.§./3/ bekezdése alapján.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a II.r. alperest a másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a lefolytatott széleskörű bizonyítási eljárás adatai alapján a tényállást teljes körűen feltárta és ellentmondás mentesen állapította meg. A

megállapított tényállásból helyes jogi következtetést vont le, amikor a II.r. alperes felelősségét megállapította.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélete mind a jogalap, mind pedig az összecszerűség tekintetében megalapozott, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nincs jogalap.

Az ítélet tábla a fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a megalapozott döntéshez szükséges eljárási adatok rendelkezésre állnak-e, avagy további bizonyítás lefolytatása indokolt. Úgy ítélte meg, hogy szükséges a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény kiegészítése a felperes járadékigényének időtartama vonatkozásában, ezért a Pp.249.§./2/ bekezdése alapján részbizonyítási eljárás keretében elrendelte a beszerzett 28.sorszámú igazságügyi orvosszakértői szakvélemény kiegészítését.

A Pf.6.sorszám alatt benyújtott "G" igazságügyi orvosszakértő kiegészítő szakvéleménye szerint a perbeli balesete során felperes közepes mértékű, maradandó mozgásszervi károsodást szenvedett, amely meglehetősen állás, járás, mozgás nehezítettséget okoz. Terhelhetősége ebben a vonatkozásban közepes mértékben behatárolt. Állapota kialakultnak tekinthető, abban számottevő javulás már nem várható, rosszabbodás bekövetkezhet.

Fentiek okán a nehezebb háztartási tevékenységeket illetően segítségre szorul, pl. nagytakarítás, létrázás, pár kilogrammnál nagyobb teher emelése, cipelése. Huzamosabb vagy állandó állást, sok vagy gyors járást igénylő tevékenysége során is korlátozott. Mivel a sérülésből fakadó állapota végleges, a fenti mértékben háztartási kisegítő igénybevétele véghatáridő nélkül javasolt.

Véghatáridő nélkülinek javasolható a közlekedési többletköltség felszámítása, illetve fájdalomcsillapítók, gyógykenőcsök, izomlazítókkal kapcsolatos költség elszámolása is.

Az I-II.r. alperesek a Pf.9.sorszámú iratukban a kiegészítő szakvéleményt nem tartották elfogadhatónak, ezért kérték a szakértő tárgyalásra történő megidézését, illetve változatlanul fenntartották az Egészségügyi Tudományos Tanács Szakértői testületének kirendelését felülvélemény beszerzésére vonatkozóan.

Ezt követően az ítélet tábla "G" igazságügyi orvosszakértőt - a Pf.13.sorszámú jegyzőkönyvben rögzítetten - személyesen meghallgatta. A szakértő meghallgatása során fenntartotta az alapeljárásban beterjesztett szakvéleményeit, illetve a jelen eljárásban benyújtott kiegészítő szakvéleményében foglaltakat.

Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a felperesnél időközben állapotrosszabbodás következett be, és ebből fakadóan nála megállapított baleseti eredetű munkaképesség csökkenésének mértéke is megváltozott. Az enyhe és mérsékelt határán levő mozgásszervi károsodás a nála korábban megállapított 26 %-os mértékű munkaképesség csökkenést fedte le, a később megállapított közepes mértékű károsodást pedig a rosszabbodás miatt a felperesnél 36 %-os mértékűnek minősített munkaképesség csökkenést jelenti. (Pf.13.sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal 6. bekezdés)

Egyben a szakértő visszavonta a 38.sorszámú jegyzőkönyv 4.oldalán megtett azon nyilatkozatát, hogy a 36 %-os munkaképesség csökkenés mértéke enyhe és a mérsékelt határán levő mozgásszervi károsodást jelent. Az enyhe és mérsékelt határán lévő állapotnak 26 % felel meg, a 36 %-os mértéknek pedig a közepes mértékű károsodás. (Pf.13.sorszámú jegyzőkönyv 4.oldal 3.bekezdés)

Az alperesek a szakértő meghallgatását követően is kérték a szakvélemény felülvizsgálatát, mivel a kiegészített szakvéleményt aggályosnak tartották arra hivatkozással, hogy "G" igazságügyi orvosszakértő traumatológiai szakvizsgálával nem rendelkezik, így baleseti kártérítési kérdésekben nem lehet az általa adott véleményt a döntés alapjául venni.

Ezt követően az ítéltábla a 13.sorszámú végzésében elrendelte "E" baleseti sebész és ortopédiai szakértő társszakértői közreműködésével újabb kiegészítő szakértői vélemény beszerzését.

"E" 16.sorszám alatti szakvélemény kiegészítése szerint a felperes sérülése előtt is 67 %-os rokkant volt, a sérülés következtében kialakult állapotromlás miatt a kisegítő igénybe vétele élete végéig indokolt, mivel állapotában javulás nem, csak rosszabbodás várható. A közlekedési többletköltség és a gyógyszerekkel kapcsolatos többletköltség a felperes élete végéig indokolt, mivel állapotában javulás nem, csak további rosszabbodás várható. A gyógyszerek a további állapotromlást lassítják és állapotát elviselhetőbbé teszik.

"G" a Pf.17.sorszám alatti szakvélemény kiegészítésében szintén fenntartotta a Pf.6.sorszám alatt benyújtott kiegészítő szakvéleményében, valamint a Pf.13.sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltakat.

A II.r. alperes a Pf.20.sorszámú iratában bejelentette, hogy az adósságrendezési eljárás jogerősen 2011.július 29.napján fejeződött be a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 4.Apk.11-10-000003/131.számú végzésével. Hivatkozott arra is, hogy az 1996. évi XXV.tv.11.§-ának /4/ bekezdés b/pontja értelmében követelését beszédési megbízás, vagy végrehajtás keretében csak az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követő 2 év eltelte után érvényesítheti a felperes.

Az ítéltábla a fentiekkel az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását egyben kiegészítette.

Az ítéltábla az alperesek fellebbezését a Pp.253.§./3/ bekezdése alapján a fellebbezés valamint a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta el és az alábbiak szerint részben alaposnak ítélte.

Az ítéltábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a II.r. alperes által hivatkozott, a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló törvény értelmében érdemi döntés hozható-e vagy sem.

Az 1996.évi XXV.tv. 11.§./4/ bekezdés b/pontja az adósságrendezési eljárást megelőzően indult perben jogerős döntés (ítélet) meghozatalát nem zárja ki, kizárólag azt rögzíti, hogy a felperes követelését beszédési megbízás, vagy végrehajtás keretében csak az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követő 2 év eltelte után érvényesítheti. Ez a végrehajtási eljárásra tartozik, az érdemi döntés meghozatalának nem akadálya.

Az ítélet tábla ezt követően az alperes további bizonyítás iránti indítványát bírálta el, szükség van-e az egészségügyi területen működő igazságügyi szakértői testület (33/2007/VI.22./IRM.rendelet 1.§.) szakvéleményének a beszerzésére a II.r. alperes által állított szakvélemények közötti ellentmondás tisztázása érdekében.

A Pp.182.§./3/ bekezdése kimondja, ha a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával vagy más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben látszik vagy helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, a szakértő köteles a bíróság felhívására szükséges felvilágosítást megadni. A fél erre irányuló indítvány alapján a bíróság más szakértőt rendelhet ki.

A felhívott jogszabályi rendelkezés értelmében a szakvélemény kiegészítésére akkor kerülhet sor, ha a vélemény homályos, hiányos, vagy helyessége tekintetében kétségek merülnek fel. Ilyenkor a szakértőt fel kell hívni a szakvélemény kiegészítésére. Az esetben, ha a szakértő véleménye egymásnak ellent mondó, a bíróság szükség esetén mindegyik szakértőt megidézi és egymás jelenlétében való meghallgatásukkal - mintegy szembesítéssel - kíséri meg a véleményeltérést tisztázni. A széleskörű bírói gyakorlat szerint ellentmondó vélemények megnyugtató bizonyítéknak nem tekinthetők, így a Pp.182.§./3/ bekezdése értelmében szükséges, hogy a bíróság a szakértők együttes meghallgatásával törekedjen a tényállás tisztázására.

A Pp.183.§./2/ bekezdése szerint a bíróság szakértői testületet akkor rendelhet ki, ha a perben felmerülő szakkérdés a 182.§-a alapján, két egymástól független szakvélemény előterjesztése után, a kirendelt szakértők személyes meghallgatása során sem tisztázható.

A jelen elsőfokú periratokhoz csatolt Tatabányai Munkaügyi Bíróság 8.M.177/2005. számú irataiban 9.sorszám alatt elfekvő és a munkaügyi bíróság által beszerzett 2005. június 26.napján kelt "G" igazságügyi orvosszakértő által készített szakértői szakvélemény 1./ és 2./pontja szerint a felperesnél 67 % össz-szervezeti munkaképesség csökkenés állapítható meg III.csoportú rokkant. Össz- szervezeti munkaképesség csökkenésén belül a perbeli munkabalesettel okozati összefüggésben 36 %-os baleseti munkaképesség csökkenés véleményezhető.

A jelen perben 28.sorszám alatt benyújtott, "G" orvosszakértő által 2007.december 14.napján készített igazságügyi orvosszakértői szakvélemény 1./pontja rögzíti, hogy a felperes össz-szervezeti munkaképesség csökkenése és baleseti munkaképesség csökkenése számottevően nem változott.

Össz-szervezeti munkaképesség csökkenése továbbra is 67 %-ban határozható meg. Ezen belül üzemi baleseti munkaképesség csökkenése továbbra is 36 %-ra tehető. A szakértő szerint a felperes perbeli balesete kizárólag a Macska lépcsőn történt elcsúszásával van okozati összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság - a 38.sorszámú jegyzőkönyvben rögzítetten - személyesen meghallgatta. A szakértő a felperes össz-szervezeti munkaképesség csökkenését változatlanul 67 %-ra tette, ezen belül pedig a baleseti eredetű munkaképesség csökkenését 36 %-ra. A 36 % mint baleseti maradvány álláspontja szerint az enyhe - mérsékelt határán mozog. (38.sorszámú jegyzőkönyv 4.oldal 3.bekezdés)

Ezt követően az alperesek az 58.sorszámú előkészítő iratukhoz A/II alatt becsatolták "F" igazságügyi orvosszakértő által készített magánszakértői szakvéleményt. Ezen magánszakértői szakvélemény tartalmazza (12.oldal 1., 2./pont), hogy a felperesnél a 2005.június 17-én elvégzett igazságügyi orvosszakértői vizsgálat során 67 %-os össz-szervezeti munkaképesség csökkenés III.csoportú rokkantság volt megállapítható, melyből a vitatott balesettel ok-okozati összefüggésben 26 %-os üzemi és össz-baleseti munkaképesség csökkenési mérték véleményezhető.

A 4./pont szerint az akkori állapot alapján az üzemi eredetű egészségkárosodás enyhének véleményezhető.

A magánszakértői vélemény 10.pontja rögzíti a 2007.december 11-én elvégzett igazságügyi orvosszakértői vizsgálat idejére felperes állapotában rosszabbodás mutatható ki, mely az alsó és elülső ugróizületek elfajulása, kopása következtében alakult ki. Ezen rosszabbodás kialakulásában valószínűsíthetően egyenlő arányban játszott szerepet a törés következtében kialakult, a csontváz rendszeren megfigyelhető statikai változás, az egyenlőtlen, az alsó végtagot fokozottan érő terhelés, illetve a felperesnél sorsszerű megbetegedésként értékelhető sokizületi gyulladásos megbetegedés. Ezen időszakban elfogadható a 36 %-os üzemi és össz-baleseti munkaképesség csökkenés véleményezése.

A magánszakértő szerint a rendellenes statikai állapot kialakulásában nem csupán a törés jellege és súlyossága, hanem a szakmailag nem kellő módon elvégzett traumatológiai utókezelési szerepet játszik, mivel felperesnél a törés elszenvedését követő 1 hónappal követően már járógipszet alkalmaztak. Ezen túl korai terhelés hátrányosan befolyásolta a törés időtartamát és gyógyhajlamát. Ezen korai terhelés nélkül a sérülés jóval rövidebb időtartammal és jobb funkcionális eredménnyel gyógyulhatott volna.

Ugyanakkor a magánszakértő vitássá tette a korábban eljárt "G" igazságügyi szakértő szakértői kompetenciáját, mivel ő traumatológiai szakvizsgával nem rendelkezik.

Az elsőfokú bíróság a 61.sorszámú végzésével elrendelte a szakvélemény ismételt kiegészítését azzal, hogy feljogosította "G" szakértőt, hogy a kompetenciáját meghaladó kérdések megválaszolásához "E" baleseti sebész és ortopédiai orvosszakértőt társszakértőként bevonjon.

A 62.sorszám alatti együttes szakvéleményben a szakértők rögzítették, hogy a felperes balesetével kapcsolatos válaszokat az előzőekhez képest nem módosultak. Az eltelt időszak alatt a felperes a perbeli sérülésével kapcsolatos egészségkárosodása nagyságrendileg nem változott.

A felperes elhúzódó gyógyulása a sérülés következménye, ellátás során nem igazolható orvosszakmai tévedés, illetve hiba.

"E" társszakértő szakvéleménye szerint a felperes egészségkárosodásának mértéke közepes fokúnak minősíthető, ebben véleménye eltér "F" szakértő szakvéleményétől.

"E" is megállapította, hogy a felperes elhúzódó gyógyulása a sérülés következménye és ellátása során nem igazolható orvosszakmai tévedés, illetve hiba. Így nem értett egyet a magánszakértői vélemény 10./pont 2.bekezdésében foglaltakkal, hangsúlyozta, hogy a felperes sérülésének rögzítése a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően történt.

Ezután az elsőfokú bíróság - a 71.sorszámú jegyzőkönyvében rögzítetten - meghallgatta "E" igazságügyi orvosszakértőt és "F" magánszakértőt.

"E" úgy nyilatkozott, hogy a felperesnél az extrém hosszú gyógytartam nem orvosi mulasztás, vagy téves gyógykezelés következménye, hanem ez a felperes által elszenvedett balesetnek egy lehetséges kockázati tényezője, illetőleg a rajta elvégzett műtéti beavatkozások általános lehetséges kockázati tényezője. A felperest teljesen korrekt szakmai gyakorlatnak megfelelően kezelték (71.sorszámú jegyzőkönyv 6.bekezdés).

Az igazságügyi szakértő határozottan állította, hogy felperes sokizületi megbetegedését diagnosztizált csonttritkulását továbbá jelentős súlytöbbletét is figyelembe véve az általános szakmai gyakorlatnak teljesen megfelelő eljárás az, hogy 4 hét fekvőgipsz után járógipszre állítják a beteget. Azzal, hogy 4 héttel a műtét után a felperest otthonába bocsátották és engedélyezték számára a járást, ezzel orvosi hiba vagy mulasztás nem történt (71.jegyzőkönyv 5.oldal 2.bekezdés).

A tanúként meghallgatott "F" magánszakértő elfogadta, hogy a jelenlegi helyzet szerint a felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenése a perben kirendelt orvosszakértőkkel egybehangzóan 36 %. (71.sorszámú jegyzőkönyv 7.oldal 3.bekezdés középső rész)

Előadta, arról nem tud, hogy ilyen típusú töréseknél egyértelmű orvosi szakmai protokoll van-e, tehát azt nem tudja egyértelmű leírás van-e arra, hogy ilyenkor mi a követendő eljárás.

Az álláspontja az, helyes mérlegelés lett volna a kezelőorvos részéről, hogy ha először a járógipszre állásnál csökkentett terhelést javasol és csak ezt követően javasol teljes terhelést. Ez utóbbi esetben a csontelmozdulás lehetősége kisebb lett volna. Természetesen ha javasolják a csökkentett terhelést, az sem zárta volna ki teljesen egyértelműen az elmozdulás lehetőségét. Példaként említette, ilyenkor egyetlen megbotlás is elegendő ahhoz, hogy elmozduljon a csont (71.sorszámú jegyzőkönyv 6.oldal 5.bekezdés).

A magánszakértő szerint az orvosi dokumentáció alapján egyéb orvosszakértői szempontból kritizálható vagy megkérdőjelezhető orvosi lépés nincsen, ebből az elmozdulásból következett aztán a beteg további hosszadalmas gyógyulása. A boka típusából fakadóan ez maradandó fogyatékossgal gyógyulhat a csont elmozdulása nélkül is, tehát ezeknél a típusú töréseknél egyfajta bokaizületi mozgás beszűkültség előfordulhat. Ez a bokaizületi mozgás beszűkültség ezzel a típusú töréssel járó bizonyos fokú kockázat.

Ismerve a felperes orvosi irataiból kitűnő kockázati tényezőket (csonttritkulást, a sokizületi gyulladást, a túlsúlyt, az életkort, stb.) azt lehet vélelmezni, hogy a sarokelmozdulás hiányában is nagy esélye lett volna annak, hogy maradandó fogyatékossgal gyógyul az ilyen típusú törés (71.sorszámú jegyzőkönyv 7.oldal 3.bekezdés).

A jelen másodfokú eljárásban a Pf.13.sorszámú jegyzőkönyvben rögzítetten meghallgatott "G" igazságügyi orvosszakértő úgy nyilatkozott, hogy az enyhe és mérsékelt határán lévő mozgásszervi károsodás a felperesnél a korábban megállapított 26 %-os munkaképesség

csökkenésnek felel meg. A később megállapított közepes mértékű károsodás pedig a 36 %-os munkaképesség csökkenést fedi le. Ezért a 38.sorszámú jegyzőkönyv 4.oldalán ezzel kapcsolatos nyilatkozatát visszavonta. (Pf.13.sorszámú jegyzőkönyv 4.oldal 3.bekezdés)

Az ítéltábla álláspontja szerint a fentebb részletesen meghivatkozott, a bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértői nyilatkozatok, valamint a felperes által csatolt magánszakértői szakvélemények között véleménykülönbség, ellentmondás nem áll fenn.

A bírósági szakértői szakvélemények és "F" magánszakértőnek a tárgyaláson (71.sorszámú jegyzőkönyv) megtett nyilatkozata alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenése egybehangzóan 36 %, ez pedig a közepes mértékű munkaképesség csökkenésnek felel meg. Ebben a kérdésben a bíróság által kirendelt szakértők illetve a magánszakértő is egyetértett.

Az ítéltábla a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemények alapján nem osztotta a II.r. alperes azon előadását, hogy a felperesnél a hosszú gyógytartam csak részben áll összefüggésben a balesettel, az nagyobb részt a nem megfelelő orvosi ellátás eredménye.

Ebben a kérdésben "E" társszakértő a 62.sorszámú szakvéleményében egyértelműen megállapította, hogy a felperes elhúzódó gyógyulása a sérülés következménye, ellátása során nem igazolható orvosszakmai tévedés, illetve hiba. Hangsúlyozta azt is, hogy a rögzítés a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően történt és a magánszakértő szakvéleményének a 10./ 2 bekezdésével nem ért egyet.

Az elsőfokú bíróság "E" és "F" magánszakértő egymás jelenlétében meghallgatta. "F" a 6.oldal 5.bekezdésében elismerte, nem tud arról, hogy ilyen típusú töréseknél egyértelmű orvosszakmai protokoll van-e, egyértelmű leírás van-e arra, hogy ilyenkor mi a követendő eljárás. Elismerte azt is, „ha javasolják a csökkentett terhelést, az sem zárta volna ki teljesen egyértelműen az elmozdulás lehetőségét. Ilyenkor egyetlen megbotlás is elegendő ahhoz, hogy elmozduljon a csont".

Azt is elismerte „ebből az elmozdulásból következett a beteg további hosszadalmas gyógyulása. A bokatörés típusából fakadóan ez maradandó fogyatékossgal gyógyulhat a csont elmozdulása nélkül is, ezeknél a típusú töréseknél egyfajta bokaizületi mozgás beszűkültség előfordulhat. Azt lehet vélelmezni, hogy sarokelmozdulás hiányában is nagy esélye lett volna annak, hogy maradandó fogyatékossgal gyógyul az ilyen típusú törés (71.sorszámú jegyzőkönyv 7.oldal /2/ és /3/ bekezdés).

Ezért az ítéltábla a II.r. alperesnek az igazságügyi orvosszakértői testület kirendelésére vonatkozó bizonyítási kérelmét mint alaptalant elutasította.

Nem alapos a II.r. alperes fellebbezése a jogalap kérdésében sem.

Az ítéltábla e vonatkozásban teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság e körben kifejtett jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat (ítélet indokolás 12. és 13. oldal).

A II.r. alperes által fellebbezésében felhozott érvekre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az II.rendű alperes neve Képviselőtestületének a 20/2002/VIII.14./KT.számú rendeletének 7.§-a szerint a Macskaút csúszásmentesítése a II.r. alperesi önkormányzat kötelezettsége volt. Megalapozott azon álláspontja, hogy a II.r. alperes az őt terhelő kimentési kötelezettségének nem tudott eleget tenni és nem tudta azt igazolni, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Helyesen jutott arra az álláspontra az elsőfokú bíróság, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyvben rögzítetteket döntő súllyal nem lehet figyelembe venni, mivel a balesetet követően kb. egy hónappal készült. A tanúként kihallgatott "A", "B" és "C" teljesen érdektelen tanúk vallomása egyértelműen bizonyította azt a tényt, hogy az út csúszásmentesítése nem történt meg.

Arra is helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság, hogy az ónos eső vis maiornak nem tekinthető.

A jelen perben érvényesített kártérítési igény körében irreleváns az a tény, hogy a felperes nem jelentette be a megbízási szerződés megkötésekor az I.r. alperesnek, hogy ő 67 %-os rokkant.

I. Nem vagyoni kárpótlás

A felperes nem vagyoni kárigényét a Ptk.355.§./1/ és /4/ bekezdésében foglalt rendelkezések alapján kell elbírálni. E szerint kártérítés címén olyan kárpótlást kell megítélni, amely a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Nem vagyoni kár esetén a jogellenesség alapja az, hogy a törvény védelme alatt álló (Ptk.75.§./1/ bekezdése) személyhez fűződő jogok sérelmet szenvednek. A felperes esetében megállapítható a testi épséghez és egészséghez fűződő jog (Ptk.76.§.) sérelme.

Az ítéletábra a nem vagyoni kár összegszerűsége körében az alperes fellebbezési érvelését részben megalapozottnak találta.

Töretlen az e körben kialakult bírói gyakorlat abban, hogy a nem vagyoni kárpótlás jogszabályból következő kompenzáló funkciójára figyelemmel a pénzben nyújtott kárpótlásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a nem vagyoni hátrány bizonyos mértékben enyhítse, a hátrányos jogkövetkezmények elviselését megkönnyítse, miután a károsultnak olyan kárpótlás jár, amely az őt ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A nem vagyoni kártérítés esetében minden perben egyedileg kell elbírálni a nem vagyoni kártérítés törvényi feltételeinek fennállását és a károsultat ért nem vagyoni hátrány súlyát, valamint azt, hogy a pénzben nyújtott kárpótlás alkalmas-e a nem vagyoni hátrány enyhítésére és a hátrányos jogkövetkezmények kiküszöbölésére.

A nem vagyoni kárpótlásnak az a rendeltetése, hogy segítse a károsultat életviszonyainak, általában életvitelének a körülményekhez igazodó alakításában és egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányból eredő nehézségek leküzdését, illetőleg más lehetőségek megteremtésével enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a károsodás folytán a károsultat érték. A beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemények, a kihallgatott "H", "K", "I", "J"-né és "J" tanúk vallomása alapján állapította meg az elsőfokú bíróság a felperest ért

testi és lelki sérülések súlyát. Az összegszerűséget a kár bekövetkeztekori értékviszonyokat figyelembe véve az ítéltábla álláspontja szerint a túlzott összegben határozta meg.

E körben figyelemmel kell lenni arra, hogy a fentiekben már részletezett aggálytalan igazságügyi orvosszakértői szakvélemény szerint a felperes már a balesetét megelőzően is 67 %-os rokkant volt. Ugyanakkor a baleseti eredetű egészségkárosodása 36 %-os mértékű.

Ez nem vitásan rontotta a felperes korábbi állapotát és gyógyulása is fájdalmasabb és hosszadalmasabb volt, életlehetőségei a korábbihoz képest negatív irányba változtak. Az elsőfokú bíróság ebben a körben tévesen és a szakértői véleményekkel ellentétesen azt értékelte, hogy a felperes mozgási képességét jelentősen korlátozó maradandó fogyatékossgot szenvedett. A szakértői vélemények ezzel szemben csak közepes mértékű károsodást állapítottak meg.

Mindezen körülményeket értékelve és mérlegelve az ítéltábla a felperest ért nem vagyoni hátrány összegét károkori - 2002.december 23. - értékviszonyokat figyelembe véve 1.500.000 forintban állapította meg.

Ez az összeg a törvényes mértékű késedelmi kamatokkal együtt alkalmas arra, hogy a felperest ért nem vagyoni hátrányt enyhítse és segítse a hátrányos következmények kiküszöbölésében.

Az ítéltábla figyelemmel volt arra, hogy az elsőfokú bíróság az alperes által sem vitatott a felperes tönkrement ruházatával kapcsolatos 30.000 forint költséget is elszámolta. Így ezen tételnél 1.530.000 forintot vett figyelembe.

II. Vagyoni kártérítési igények

II/2. Ápolási díj

II/3. Élelem feljavítás

Az ítéltábla a 35.300 forint ápolási díj és a 68.333 forint élelem feljavítás, mindösszesen 103.630 forint vonatkozásában nem találta alaposnak az alperes fellebbezését.

Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény és a kihallgatott "H", "I" és "J" tanúk vallomása alapján helyesen állapította meg, hogy a felperes 3,53 hónap vonatkozásában ápolásra, gondozásra szorult, és ennek összegét havi 10.000 forintban reálisan állapította meg.

Az élelem feljavítás indokoltságát "G" szakértő szakvéleményében alátámasztotta, így az elsőfokú bíróság által elfogadott 6,83 hónap időtartamra megállapított havi 10.000 forintos összeg nem tekinthető eltúlzottnak, hiszen ez napi 333 forint költséget jelent. Ennek leszállítása nem indokolt.

II/5. Telefonköltség

Az ítéltábla szerint a felperes a peres eljárásban a korábbi telefonszámlákkal hitelt érdemlően bizonyította, hogy a balesetet megelőzően mennyi volt a havi telefonköltsége. Ez az összeg nem vitásan a balesetet követő időszakban 2003. és 2004. év augusztusáig jelentősen megváltozott, emelkedett. Ennek éves összegét 2003.évre helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság 172.612 forintban, míg 2004. év augusztusáig összesen 76.439

forintban. Figyelemmel a kereseti kérelemhez való kötöttséghez, így ennek összege 236.000 forint.

II/7. Háztartási járadék

Az ítéltábla ezen járadék vonatkozásában részben osztotta a II.r. alperes fellebbezési érvelését.

Az elsőfokú bíróság a járadék kezdő időpontja vonatkozásában téves jogi álláspontot foglalt el. A Ptk.280.§./3/ bekezdése szerint a tartásdíjat, életjáradékot, baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a 6 hónapnál régebben lejárt, alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem érvényesítheti.

Az idézett jogszabály szövegéből következik, hogy a baleseti járadék - azaz a balesettel összefüggésben folyamatosan keletkező költségek és keresetveszteség pótlására szolgáló járadék - olyan időszakonként visszatérő szolgáltatás, amelynek elévülési idejét a Ptk.280.§./3/ bekezdése 6 hónapban állapítja meg.

A felperes keresetlevelét 2005.február 24.napján nyújtotta be a Tatabányai Munkaügyi Bíróságra, majd áttétel következtében került a Tatabányai Törvényszékre. Így a 2004.augusztus 24.napját megelőző időszakra lejárt járadék részletek bírósági úton nem érvényesíthetők. (Legfelsőbb Bíróság Pf.VI.20.837/2009/6.sz.)

Ezért az ítéltábla 2004.augusztus 24.napjától kezdődően találta alaposnak a felperes háztartási járadék iránti igényét.

Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által ezen a jogcímen megítélt havi 10.000 forint eltúlzott, mivel a felperes csak bizonyos háztartási munkák elvégzésében szorul segítségre, ami alkalmi jellegű. Ezen túlmenően a szociális gondozói szolgálatot is igénybe vehette volna. Ezen tény, valamint az akkori értékviszonyokat értékelve és mérlegelve ennek összegét havi 5.000 forintban állapította meg.

Így 2004.augusztus 24.napjától 2010.március 31.napjáig (67 hónap) mindösszesen 335.000 forintot állapított meg.

A jelen fellebbezési eljárásban beszerzett kiegészített igazságügyi orvosszakértői szakvélemények alapján bizonyítottan találta, hogy a felperes a jövőben is - 2010.április 1.napjától kezdődően - csak könnyű házimunkát végezhet. Hosszabb állással (bonyolultabb főzés) cipekedéssel (bevásárlás) járó munkákat nagytakarítást nem végezhet. Ezért a jövőre nézve is a havi járadék összegét 5.000 forintra tette, figyelembe véve, hogy azok a munkák melyeknél a felperes segítségre szorul, nem napi rendszerességgel és nem egész napra kiterjedően merülnek fel.

E körben kiemeli az ítéltábla, az a tény, hogy az ápolási munkát a felperes családtagjai, közeli hozzátartozói végezték el, nem jelenti azt, hogy a károkozó mentesíthető a kártérítési kötelezettség alól. A károkozó érdekében ingyenes munkára senki nem kötelezhető a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint.

A II.r. alperesnek pedig ezt a költséget kell megtérítenie kárként, függetlenül attól, hogy ezt a kisegítést ki végzi akár ellenszolgáltatás nélkül (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.156/2007/4.).

II/8. Közlekedési többletköltség

Az ítéltábla ezen járadékigény vonatkozásában a II/7.pontban már részletezett jogi álláspontja alapján a járadékigény időpontját 2004.augusztus 24.napjától kezdődően találta megalapozottnak. Ennekösszecszerűségét 2004.augusztus 24.napjától 2010.március 31.napjáig terjedő időszakra az elsőfokú bíróság által meghatározott 5.000 forintban elfogadta, mivel ez méltányos és arányos.

A közlekedési többletköltség felmerülését a beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemények is alátámasztották, mivel a felperes sérülése miatt tömegközlekedési eszközt nehezen tud igénybe venni. Az is megállapítható, hogy a felperest hozzátartozók "K", illetve a fia szokták általában szállítani. A felperes a lejárt járadékkal érintett időszakban még "Helység"1-ben élt, ekkor a "Helység"2-n élő fia és családja látogatásához is igénybe kellett venni segítséget.

A 2004.augusztus 24-től 2010.március 31.napjáig (67 hónap) összesen 335.000 forint jár részére.

2010.április 1.napjától pedig a járadék összegét - bár az ár- és értékviszonyok nem vitásan változtak - szintén havi 5.000 forintban határozta meg figyelembe véve, hogy a felperes időközben a fiához költözött.

II/14. Fájdalomcsillapítók, izomlazítók, gyógykenőcsök

"G" szakértő szakvéleményében, illetve személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a felperes sérülésére tekintettel viszonylag gyakori időszakonként indokolt lehet a fenti gyógyszerkészítmények használata. Ugyanakkor a felperes személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy Aflamin-t szed, ami sokizületi gyulladásra szolgál és mint saját sorsú betegség a szakértő által is megállapítottan a baleset előtt is fennállt, a balesettel nincs összefüggésben. (38.sorszámú jegyzőkönyv 5.oldal 2.bekezdés)

Helyesen hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes ezen tétel vonatkozásában bizonyítékot nem terjesztett elő, számlát nem csatolt. Így vélt, vagy vélelmezett gyógyszerköltség nem képezheti a kártérítés alapját.

Ezért az ítéltábla ezen 170.000 forint járadékot, valamint a 2010.április 1.napjától havi 2.000 forint összegű járadék megállapítását mellőzte.

A fentiek alapján a II.r. alperest az alábbi fizetési kötelezettség terheli:

Nem vagyoni kárpótlás + tönkrement ruha:	1.530.000 forint
Ápolás, élelem feljavítás:	103.633 forint
Telefonköltség:	236.000 forint
Háztartási kisegítő, közlekedési többletköltség és gyógycipő költsége:	869.000 forint
Gyógyfürdő, gyógytorna:	250.000 forint
Járókeret:	+ 2.200 forint
Összesen:	2.990.833 forint

2010.április hótól havi 10.000 forint járadék. (5.000 forint háztartási kisegítő + 5.000 forint közlekedési többletköltség).

Alapos az I.r. alperes azon fellebbezése, hogy a perben teljes egészében pernyertes lett, ennek ellenére az elsőfokú bíróság részére perköltséget nem ítelt meg.

Az elsőfokú bíróság az I.r. alperessel szemben a keresetet elutasította, ezért az ítélet tábla a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján a teljes egészében pervesztes felperest kötelezte az I.r. alperes felmerült perköltségének megfizetésére.

Mindezen indokok alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§./3/ bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az ítélet megváltoztatása kihatással volt a II.r. alperes által a felperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegére is, amelyet az ítélet tábla a Pp.81.§./1/ bekezdése értelmében a pernyertesség, illetve pervesztesség arányának megfelelően 130.000 forintra leszállított.

A megváltozott pernyertesség, pervesztességi aránynak megfelelően csökkentette a II.r. alperes által a Tatabányai Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására az állam részére fizetendő előlegezett költség összegét is.

A peres eljárásban a felperes személyes költségmentességben részesült, míg a II.r. alperes személyes illetékmentes, ezért a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 13.§./1/ bekezdése és 14.§-a, valamint az Itv.4.§./1/ bekezdése szerint az állam viseli.

Győr, 2012.évi május hó 17. napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Szalay Róbert sk.
bíró